

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: **Városházi gondok**

Forrás:

Magyarország

Bp

1923. 5. 17.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1923"

Személy

352

"1923"

Székesfővárosi Könyvtár 1923

Városházi gondok

A lelkeknek az a nagy fölhevülése, mely annakidején a nemzeti és keresztény gondolat igazságai mellett oly ellenállhatatlan erővel nyilatkozott meg, talán Budapest életét és társadalmát rázta meg a legmélyrehatóbban. Ez nem is volt csoda, hisz a Károlyi-forradalom szomorú megpróbáltatásait s a proletárdiktatura rettentő élményeit talán sehol se érezték át oly elevenen az emberek, mint éppen Budapesten. Az egyiknek züllesztő, a nemzeti élet minden területén szegényt és lemondást jelentő uralma s az utóbbinak terrort és megalázást egymásra halmozó gazdasági az ország fővárosában ülték legnagyobb mértékben diadalukat. De ezenfelül a zsidóságnak az a térhódítása, amely a keresztény és nemzeti visszahatást életre hívta s magának a keresztény társadalomnak elesettsége, vezető rétegeinek lehanyatlása is ugyancsak Budapesten volt a legmélyebben érezhető. Itt koncentráldott idegen kézen mindaz a hatalom és befolyás, melyet a kapitalizmus, a sajtó, a társadalmi szervezkedés, a színházak és az irodalom külön-külön és együttevén jelentenek s amely a keresztény értelmiséget lelki és anyagi életföltételeitől havatavább egyre jobban megfosztotta.

Ezek a körülmények együttesen készítették elő Budapesten a nemzeti és keresztény irányzatnak azt a győzelmét, mely a főváros politikai és adminisztratív vezetését a régi, szinte félszázados liberális és demokratikus rendszer kezeiből kiragadta. Ez a győzelem olyan fölényes volt, a keresztény községi párt olyan többséggel vonult be a városházára, amely számára a restaurációt szinte minden politikai akadály és ellentmondás nélkül biztosította. A keresztény községi pártnak nem kellett a különböző pártfrakciók egyesítéséhez, vagy a koalíciós kormányzati rendszerhez folyamodnia, nem kellett árnyalatilag hozzá közelebb vagy távolabb álló politikai erőcsoportoktól segítséget kérnie s így kezdetül fogva nem kellett azokkal a belsőpolitikai surlódásokkal küzöldnie, amelyek a keresztény irányzat munkáját az első nemzetgyűlésen, de a másodikon is léptenyomon annyira megnehezítették. Ez a politikai győzelem azonban egy magában nem biztosíthatta a sikert. A keresztény községi párt nagy és nehéz örökséget vett át elődétől, olyan terheket, amelyeket egy politikailag vele ellentétes, erkölcsileg pedig minden ízében romlott uralmi szervezet hagyott maga után. Klikk-érdekek által megromlott adminisztrációt, közintézményekben Potemkin-alkotásokat, amelyeknek kifizetetlen számlái szinte a pénzügyi csőd szé-

lére sodorták Budapestet s mindennek hegyibe mindazokat a bajokat, melyeket a háborús évek és a két forradalom gazdálkodásai és nélkülözései halmoztak össze a milliós nagyváros szükségletei, üzemei, anyagi és adminisztratív érdekei körül.

De mert ilyen nagy akadályok tornyosultak az új irányzat útjába, annál fontosabb lett volna, hogy a politikai többség mellett a főváros lakosságának érdekei politikailag is megbízható, de adminisztratív képességek tekintetében is feladata magaslátán álló tisztikar gondozásába kerüljenek. A keresztény többség akkor követte el saját céljai ellen a legelső és legsúlyosabb hibákat, mikor tulzott és elfogult pártekin-tetekből eltávolított a főváros éléről olyan kipróbált adminisztratív tehetségeket, akik előbb sem politizáltak s legfeljebb kényszerből, jobb meggyőződésük ellenére szolgálták csak a régi rendszert, s akik az új változást igaz örömmel köszöntötték volna s őszinte lélekkel és teljes munkakészséggel állottak volna rendelkezésére. Helyüket azonban a keresztény többség — amelynek sok mohó új igényt kellett kielégíteni — egyrészt politikailag tulzó, de adminisztratív tekintetben hasznavehetetlen emberekkel töltötte be, másrészt olyanokkal, akiket a régi rendszer alatt is nem szilárd keresztény meggyőződésük, hanem egyszerűen jelentéktelenségük és tehetségük irá-

nya szorított háttérbe s akiknek segítségével — ami előrelátható volt — se egy világvárosi adminisztráció színvonalát, se az újirányzat gazdasági és közigazgatási meggyökereztetését nem lehetett biztosítani.

Egy ilyen közigazgatási szervezet nem közvetítheti eredményesen a politikai többség legjobb, legéleterevalóbb intencióit és intézkedéseit sem. De ennél is nagyobb baj, hogy az alapos tisztogatás dacára se sikerült politikailag se teljesen megbízható adminisztrációt teremteni. Aki közelebbről ismeri a fővárosi közigazgatás és közüzemek működését, annak az a legyőzhetetlen érzése, hogy ez az apparátus sok részletében szabotálja azt az irányzatot, amely politikailag mögötte áll s a maga késedelmeskedésével, sőt passzív rezisztenciájával növeli a közönség elkeseredését magával az irányzattal szemben. S ez a jelenség abban a mértékben válik egyre érezhetőbbé, amint az új törvényhatósági választások időpontja s ezzel egy új politikai rendszerváltozás lehetősége is közeledik s amint az új örszemek is egyre jobban érzik az áttájékozódás és alibi-bizonyítás szükségét.

A keresztény községi párt érzi, hogy az új választásokon a régivel szemben erősen megváltozott föltételek között kell majd megküzdenie ellenfeleivel s mindenképpen szeretné pozícióját a jövőre is biztosítani. Nem kell bővebben fejtegetnünk, mekkora érdekek fűződnek hozzá, hogy a főváros vezetése továbbra is annak az irányzatnak kezében maradjon, amely az elmúlt évek tapasztalatain okulva s hibáitól lehetőleg megtisztulva, hivatva volna Budapest politikai és adminisztratív életét a keresztény tömegérdekek javára irányítani. Annak, hogy a keresztény irányzat itt el ne bukjak, nemcsak helyi, hanem országos okokból is fölmérhetetlen fontossága van. Ha

Budapest elveszne, ez súlyos, szinte hosszú időre kiheverhetetlen vereséget jelentene erkölcsi és politikai szempontból egyaránt a nemzeti és keresztény gondolat sorsára.

Ezek a kockánforgó nagy érdekek eléggé megmagyarázzák azt a harcot, mely most a választói jegyzékek összeállítását körül folyik s amelynek során liberális és szocialista részről egyre hevesebb támadások ujulnak meg a főváros mostani vezetőségével szemben. Ezek a panaszok, ezek a tulzó fenyegetések és tiltakozások nem téveszthetik meg azokat, akik tudják, hogy milyen pártszempontok próbálnak érvényesülni jelszavaik mögött. Szomorú volna azonban, ha a törvényhatóság keresztény többségének, hogy a jövőt a maga számára biztosítsa, csakugyan olyan eszközökhöz kellene folyamodnia, amelyekkel a választási visszaélések történetét az elmúlt félszázadon át éppen mostani ellenfelei gazdagították. Ez azt jelentené, hogy nem éri maga mögött többé a főváros népének nagy tömegeit s nem számíthat azok önkéntes bizalmára és

támogatására. Ez az érzés nem is egészen alap nélküli. Sajnos, a hibák között, amelyeket a keresztény többség az elmúlt négy esztendő folyamán elkövetett, most készül magát megbosszulni az is, hogy ezidő alatt nem tudták a választótömegekkel a szakadatlan és közvetlen érintkezést fenn tartani s így nem tudták megőrizni velük szemben a politikai és szellemi befolyás állandóságát sem. A fővárosi keresztény politika is azt hitte, ami az országosnak is mindig győzegeje volt, hogy - csak egyszer nyeregbe kell ülnie, akkor ez az állapot magától örökké fog tartani. Most a választások közeledtével eszmélnel rá, hogy valamit tenni kellene, pedig a harcot a jövődől és a keresztény irányzat állandóságáért nem így, inzurrekció módjára, egy választási hadjáratban kellene megvívni, s nem a választási technika eszközeivel. Mert ez a harc igazában nem is ezen a választáson dől el, hanem már eldől, elölle s ha csak most próbáljuk esélyeit megváltoztatni, e nem győzelmet, hanem magában is félvereséget jelent.

1910. évi választások